

приєднати до 4 групи фізичних осіб-підприємців, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства. ФОП 4 групи зобов'язані вести спрощений бухгалтерський облік та складати спрощену фінансову звітність згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [3]. Звітність може подаватись як в електронному, так і в паперовому вигляді.

Підсумовуючи, хочемо наголосити, що залежно від специфіки економічної діяльності кожен суб'єкт господарювання може самостійно обрати систему оподаткування та форму звітності, виходячи з власних вигід. Як загальна, так і спрощена системи мають свої переваги та недоліки, головне – вдало дослідити, які наслідки кожна з них буде мати конкретно для вашого бізнесу. Загалом загальну систему краще обирати тим підприємствам, що мають значні витрати, використовують у своїй діяльності основні засоби, а також бажають займатися діяльністю, яка заборонена для спрощеної системи оподаткування. Останню ж краще обирати тим, кому краще сплачувати податки з доходу, адже витрати є не такими значними, а також тим, хто здебільшого надає свої послуги населенню та платникам єдиного податку. Держава, в свою чергу, має спрямувати свої сили на удосконалення спрощеної системи та встановити так званий баланс між обмеженнями та можливостями для суб'єктів малого підприємництва.

Список використаних джерел: 1. Новації бюджетного та податкового законодавства 2018: з'яв. ВГО «Асоціація платників податків України», 2018. URL: <http://www.apru.org.ua/opencms/export/sites/default/.content/files/zakon16012018.pdf>. 2. Податковий кодекс України від 03.07.2018 № 2477-VIII (зі змінами та доповненнями). URL: <http://sfs.gov.ua/nk>. 3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: з'яв. наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>. 4. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 р. № 578. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15>. 5. ФОП на загальній системі оподаткування у 2018 році: журнал «Головбух» від 06.10.2018. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7066-fop-na-zagalny-sistem-opodatkovannya>.

УДК 336.225.657

А. В. Труба, студентка

Науковий керівник: **О. С. Сакун**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

АГРЕСИВНЕ ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ: СУТНІСТЬ, НАСЛІДКИ ТА ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ В УКРАЇНІ

Ключові слова: агресивне податкове планування, оподаткування, BEPS, податки.

Податки є основним джерелом фінансування потреб держави, забезпечуючи при цьому її можливості виконувати свої функції та задовольняти потреби населення. Тому агресивне податкове планування (далі АПП) є проблемою для багатьох країн, яка призводить до суттєвого недоотримання бюджетних надходжень у вигляді податків, загалом ускладнює економічний розвиток країни, знижує ефективність виконання державою своїх функцій [1]. Українські підприємства також використовують інструменти АПП, отже, актуальності набуває як вивчення механізму функціонування, так і методів протидії цьому явищу.

АПП є особливим видом податкового планування, що здійснюється платником податків шляхом прийняття рішень у сфері оподаткування, які можуть призвести до наслідків, відмінних від закріплених податковим законодавством унаслідок його невизначеності або багатоваріантного трактування [2].

Відповідно до рекомендацій ОЕСР індикаторами віднесення схем податкового планування до складу агресивних є такі:

- відсутність зв'язку між фінансовою та дійсною економічною діяльністю;
- наявність відмінностей у нормах прибутку в межах групи глобальних ТНК;
- відмінності в ефективних ставках оподаткування між ТНК та компаніями зі схожими показниками, які не є ТНК [2];

- високий рівень концентрації прямих іноземних інвестицій у країні порівняно з ВВП;
- різниця між нормою прибутку компанії та ефективною ставкою оподаткування;
- концентрація високого рівня надходжень роялті порівняно з витратами на наукову, науково-дослідну та дослідно-конструкторську діяльність компанії [1];
- вимивання бази оподаткування через процентні платежі [2].

Країни постійно продовжують втрачати значні суми податкових надходжень унаслідок АПП. Крім цього, негативні наслідки АПП для економіки країни можуть проявлятися в наступному:

- переміщення прибутків з однієї країни означає втрату бази оподаткування для іншої, а для світової економіки загалом – очевидні втрати податкових надходжень, навіть за умови отримання вигід окремими країнами;
- виникнення несправедливої податкової конкуренції між компаніями, які уникають сплати податків, а також іншими підприємствами;
- негативний вплив АПП, що здійснюється багатонаціональними корпораціями, на загальний моральний дух платників податків: частина платників, яка виконує свої податкові зобов'язання і сплачує податки, сприймають прояви АПП як порушення соціального договору. Недобросовісність одних платників може спонукати інших припинити дотримання власних податкових зобов'язань. Втрата податкових надходжень унаслідок функціонування механізму АПП може призвести до зниження обсягів видатків на освіту чи охорону здоров'я, що лише посилить соціальну нерівність і в подальшому може проявитися у зростанні рівня соціального невдоволення [3].

Уряд ЄС здійснив кілька кроків для боротьби з АПП, включаючи прийняття у червні 2016 року Директиви, спрямованої на боротьбу з ухиленням від оподаткування, яка передбачає запровадження заходів щодо подолання наслідків зловживання платниками податків відмінностями в оподаткуванні відповідно до законодавства двох або більше юрисдикцій [3].

З метою реалізації міжнародного досвіду боротьби з АПП Україною вже також вжито певні вагомні заходи:

1. Запроваджено на постійній основі контроль трансфертного ціноутворення. Відповідні норми були затверджені в Україні Законом «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» від 04.07.2013 р. № 408-VII [4].

2. Здійснюється розкриття у державному реєстрі кінцевих бенефіціарних власників, вигодоодержувачів, контролерів підприємств відповідно до Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» від 14.10.2014 р. № 1701-VII [5].

3. У вітчизняне податкове законодавство вбудовані антиофшорні «запобіжники», наприклад, правило тонкої капіталізації, зазначене в Податковому кодексі України, встановлює ліміт, вище якого виплата відсотків здійснюється не витратами, а з доходів підприємства [6].

Водночас на порядку денному для України ще перебувають такі завдання:

1. Зобов'язання України, взяте із приєднанням до Плану BEPS, щодо імплементації мінімального стандарту, який включає 4 кроки: 1) боротьба з податковими зловживаннями, пов'язаними з використанням спеціальних режимів оподаткування; 2) запобігання зловживань при застосуванні податкових конвенцій за допомогою багатостороннього інструменту; 3) запровадження трирівневого підходу щодо звітності з трансферного ціноутворення, в основі якого лежатиме автоматичний за графіком обмін звітами транснаціональних компаній між компетентними органами; 4) збільшення ефективності механізмів вирішення спорів щодо застосування договорів про уникнення подвійного оподаткування між країнами через поліпшення процедури досягнення взаємної домовленості [6].

2. Запровадження правил контрольованих іноземних компаній з метою протидії виведення прибутку резидентів на рівень дочірніх компаній у низькоподаткових юрисдикціях, що є наступним кроком BEPS.

3. Підвищення ефективності боротьби з детінізацією зайнятості.

4. Модернізація митного контролю.

5. Зменшення податкового розриву в частині ПДВ як різниці між очікуваними та фактичними надходженнями.

6. Розкриття морально-етичного аспекту ухилення від сплати податків.

7. Посилення фіскальної антиофшорної політики у координації з монетарною як чинника стабільності в регулюванні валютного ринку [6].

Отже, існування АПП є значною проблемою для всіх країн, і в Україні розпочинається становлення системи протидії цьому явищу. Однак ця система ще потребує значного послідовного розвитку та вдосконалення своїх механізмів на всіх етапах попередження, виявлення та боротьби з АПП, а також для мінімізації його негативних наслідків для країни.

Список використаних джерел: 1. Брехов С. С., Проскура К. П., Сушкова О. Є. Система індикаторів ризиків агресивного податкового планування. *Економічний аналіз*: зб. наук. праць. 2017. Т. 27, № 1. С. 107–119. 2. Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2017. 108 с. 3. Ватаманюк О. С. Агресивне податкове планування: негативні наслідки та напрями протидії. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. № 1 (9). С. 153–158. URL: <http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2018/06/1-9-1-2018-22.pdf>. 4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення: Закон України від 04.07.2013 р. № 408-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-18>. 5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів: Закон України від 14.10.2014 р. № 1701-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-18>. 6. Касперович Ю. В. Міжнародний досвід боротьби з ухиленням від оподаткування та розмиванням податкової бази: висновки та рецепти для України. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/mizhnar_dosv-1761d.pdf.

УДК 657

А. М. Шемендюк, студент

Науковий керівник: **В. О. Петровська**, викладач

Коледж економіки і технологій Чернігівського національного технологічного університету, м. Чернігів, Україна

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ФРІЛАНСУ

Ключові слова: *фріланс, фрілансер, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний податок, єдиний соціальний внесок.*

Проблеми працевлаштування в Україні в нинішній час дають поштовх до виникнення нових професій та новітніх форм організації праці. Дедалі впевненіше заявляє про себе таке явище, як фріланс.

Згідно з даними найбільшої у світі фріланс-платформи Upwork, яка оголосила про свій запуск в Україні, наша країна – перша в Європі й четверта у світі після США, Індії і Філіппін за обсягом фрілансерських доходів. За 2016 рік кількість реєстрацій фрілансерів на фріланс-біржах досягло 59 648 осіб, які отримали дохід 65 млн \$ [5].

Незважаючи на те, що ринок фрілансу в Україні розвивається швидкими темпами, у вітчизняному законодавстві терміни «фріланс» та «фрілансер» відсутні. Тільки Міністерство праці та соціальної політики України у своєму листі визначає «фріланс» як віддалену роботу за допомогою мережі Інтернет, «фрілансера» – як вільного працівника (самозайняту особу), позаштатного працівника, який виконує разове замовлення або тимчасову роботу без зарахування до штату підприємства. Така невизначеність нині створює проблеми щодо правового регулювання діяльності фрілансерів, документального оформлення, відображення в обліку, а також оподаткування, що свідчить про актуальність питання, що досліджується [4].

Метою цієї роботи є аналіз умов оподаткування фрілансу в Україні та надання пропозицій щодо посилення його позитивних наслідків та протидії негативним наслідкам.

Розуміючи, що за своєю економічною природою фріланс є різновидом трудових відносин, слід констатувати, що до фрілансерів не можуть бути застосовані норми трудового права, оскільки такі особи з позиції податкового законодавства є самозайнятими особами та здійснюють незалежну професійну діяльність. Порядок оподаткування залежатиме від статусу виконавця таких робіт.

Фізична особа може зареєструватися як суб'єкт підприємницької діяльності та обрати систему оподаткування – загальну або спрощену. Об'єктом оподаткування для фізичних осіб-підприємців на загальній системі оподаткування виступає чистий оподатковуваний дохід, тоб-